

Globalna učna enota

AVTOR:	Kopin
DRŽAVA:	Malta
NASLOV:	Ne onesnažuj našega planeta
STAROST UČENCEV/DIJAKOV:	6 – 10
ŠOLSKE PREDMETI:	slovenščina, spoznavanje okolja, angleščina
TRAJANJE:	2 šolski uri in 30 min

Znanje in razumevanje na področju globalnega učenja:

Družbena pravičnost in enakost	Pravičnost med socialnimi skupinami	Neenakost v družbi	Vzroki revščine	Razumevanje globalne problematike in razprav
	Vzroki in učinki neenakosti	Osnovne pravice in dolžnosti	Različni vidiki izkoreninjanja neenakosti	
Globalizacija in soodvisnost	Trgovanje med državami	Zavedanje soodvisnosti	Odnos med ekonomskimi in političnimi sistemi globalnega severa in juga	Kompleksnost globalnih tem
	Pravična trgovina	Poznavanje političnega sistema domače države in drugih držav	Etično potrošništvo/potrošnja	
Trajnostni razvoj	Odnos med človekom in okoljem	Različni pogledi na gospodarski in družbeni razvoj – lokalno in globalno	Globalni imperativ trajnostnega razvoja	Razumevanje ključnih izzivov trajnostnega razvoja
	Zavedanje omejenosti virov	Razumevanje različnih scenarijev glede prihodnosti	Trajnosten način življenja	
Raznolikost	Prispevek različnih kultur, vrednot, verovanj na kvaliteto našega življenja	Predsodki in načini spopadanja z njimi	Razumevanje raznolikosti	Poglobljeno razumevanje različnih kultur in družbenih skupin

Veščine in kompetence na področju globalnega učenja:

Kritično razmišljanje	Zaznavanje predsodkov, stereotipov in mnenj	Medijska pismenost	Kritična analiza/presoja pridobljenih informacij	Spoprijemanje z zahtevnejšimi vsebinami in vprašanji
	Vrednotenje različnih stališč	Odločanje na podlagi pridobljenega znanja	Odločanje na podlagi vrednot/etike	Spoprijemanje s kompleksnimi temami in dilemami
Sposobnost učinkovitega argumentiranja	Iskanje in izbor dokazov	Učenje, kako razviti oz. spremeniti mnenje na osnovi utemeljenih argumentov	Razumno in prepričljivo utemeljevanje na osnovi realnih informacij	Politična pismenost
	Predstavitev utemeljenih primerov	Sodelovanje v relevantnih družbenih in političnih procesih	Povezovanje lokalnih in globalnih vsebin in izkušenj	
Sodelovanje in reševanje konfliktov	Sprejemanje in sodelovanje v skupinskih odločitvah	Pogajanje	Sklepanje kompromisov	Mediacija (posredovanje)

Vrednote in stališča na področju globalnega učenja:

Empatija in občutek za skupno človeštvo	Čut za pomembnost, »vrednost« vsakega posameznika	Dovzetnost, odprtost		
Predanost socialni pravičnosti in enakopravnosti	Naraščajoče zanimanje za dogajanje v svetu	Skrb glede nepravičnosti in neenakosti	Predanost družbeni pravičnosti in neenakosti	Zavezanost izkoreninjenju revščine
	Čut za pravičnost	Pripravljenost ukrepati proti neenakosti	Integriteta	Solidarnost
Skrb za okolje in trajnostni razvoj	Čut za odgovornost do okolja in do rabe virov	Zavedanje vpliva našega načina življenja na ljudi in okolje	Zavedanje prihodnosti planeta in prihodnjih generacij	Zavezanost trajnostnemu razvoju
Prepričanje, da lahko naredimo spremembe	Prepričanje, da se situacija lahko izboljša in k temu lahko prispeva vsak posameznik	Pripravljenost zavzeti stališče o globalnih vprašanjih	Pripravljenost delovati za bolj enakopravno prihodnost	Delovati kot globalni državljan
Spoštovanje življenja in okolice	Odločanje in prepoznavanje posledic svojih odločitev	Okrepitev sposobnosti skrbeti za okolico	Slediti svojemu življenjskemu stilu, ki prispeva k trajnostnemu razvoju planeta	
Sposobnost izzvati nepravičnost in neenakost	Prepoznavanje in učenje o alternativnih sistemih	Izpostavljanje stališč, ki ohranjajo neenakosti	Izbira primernih dejavnosti v boju proti neenakosti	Zavzemanje za bolj pravičen in enakopraven svet

Cilji:

- Učenci se zavedajo nevarnosti smeti za ekosistem, živali, ljudi in planet.
- Učenci spoznajo, da lahko vsakdo prevzame dejavno vlogo pri zmanjševanju problema smeti in tratenja virov.

Dejavnosti:

Dejavnost	Čas	Opis dejavnosti	Nasveti učiteljem
1 Smeti	5 min	<p>Učence vprašamo, kako bi razložili, kaj so to smeti. Razložimo jim, da so to odpadki, ki so odloženi na napačna mesta. Ljudje lahko smeti vržejo v naravo ali kam drugam, lahko jih odpihne iz smetnjaka ali smetišča in nato lahko končajo kjerkoli. Smeti so nevarne ljudem in živalim.</p> <p>Predvajajte jim kratek film »Litter Awareness«, da si bodo učenci lažje predstavljali temo.</p>	
	20 min	<p>Pokažemo jim nekaj običajnih vrst embalaže in ostalih izdelkov, ki so povezani z nakupovanjem hrane in potrošnjo (Priloga 14b): plastenka, plastična vrečka, kozarčki, ovitki in konzerve. Učence prosimo, da poimenujejo te predmete in za kaj jih uporabljamo (plastični pribor se uporablja na rojstnodnevnih zabavah, itd.).</p> <p>Drug niz slik prikazuje iste izdelke kot smeti, ki onesnažujejo okolje. Vprašamo učence, kaj mislijo, da se bo zgodilo v vsaki situaciji (npr. kaj se bo zgodilo z želvo, ki je plastično vrečko?).</p>	<p>Slike lahko izberete po želji, glede na poudarek, ki ga želite. Lahko pa tudi naročite učencem, naj narišejo situacijo, ki so jo sami videli (npr. smeti v parku).</p>
	15 min	<p>Pogovor o tem kaj lahko storimo sami, da zmanjšamo število odpadkov in posledično tudi smeti, ki ogrožajo naravo in nas?</p> <p>Učence vprašamo po rešitvah, ki odgovarjajo situacijam, prikazanim v prejšnjih fotografijah.</p> <p>Učencem razložimo, kako velik vpliv ima na količino odpadkov in smeti tudi pametna izbira izdelkov v trgovini in ne samo ločevanje odpadkov. Hrana je dandanes namreč močno zapakirana.</p> <p>Po razpravi jim pokažemo slike (Priloga 14b), kjer so predstavljene alternative izdelkom za enkratno uporabo, ki onesnažujejo okolje (npr. vrečke za ponovno uporabo, steklenice za vodo,...), in jih vprašamo: »Ali ste že kdaj uporabili katerega od teh izdelkov? Katere izdelke se da reciklirati?«</p>	
	15 min	<p>Delo v skupinah.</p> <p>Učencem damo nalogo, naj se pogovorijo o načinih, kako prepričati druge ljudi, da kupujejo stvari s čim manj embalaže, reciklirajo, odlagajo smeti v zabojnike in uporabljajo bolj trajnostne alternativne možnosti. Vsaka skupina si izmisli 2 do 3 slogane, ki gredo lepo v ušesa in jih bomo uporabili v 2. dejavnosti. Pred tem učencem razložimo, kaj je slogan, kako naredimo dober slogan, kako se razlikuje od ostalih</p>	

		<p>besedil, katere vrste besed - pridevnikov/samostalnikov po navadi vidimo v sloganih itd.</p> <p><u>Neobvezno</u>: učencem lahko ponudimo vnaprej pripravljen izbor besed, iz katerih lahko izbirajo.</p> <p>Drug slogan si učenci lahko izmislijo individualno, kar daje učitelju možnost, da oceni njihova znanja in spretnosti pri uporabi besedišča z namenom doseganja določenega učinka.</p>	
	DN	<p>Učenci naj za domačo nalogo zapisujejo, kaj vse odvržejo v koš za smeti pri njih doma tekom 3 do 4 dni. Učenci naj naredijo seznam ali kako drugače označijo tiste smeti, za katere mislijo, da se jih da reciklirati, in v katere zabojnike jih je potrebno odložiti.</p> <p>Za naslednjo dejavnost bodo učenci morali s seboj prinesiti nekaj teh odpadkov, npr. plastenke, pokrovčke, plastične kozarčke, čisto ovojnino itd.</p>	<p>Odpadna embalaža je lahko tudi iz šolske kuhinje, malice.</p>
2 Smeti po svetu	5 min	<p>Na kratko povzamemo, kaj smo se naučili v prvi dejavnosti in učence prosimo, naj ponovijo, kaj so se naučili o smeteh in njihovih slabih učinkih.</p>	
	10 min	<p>Učitelj prebere zgodbico »King Wastealot's picnic«. Zgodbica osvetli nekatera vprašanja o smeteh, kar vodij v zanimiv pogovor o problemih, ki jih prinaša smetenje.</p> <p>Učencem postavimo vprašanja, kot so:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kdo mi lahko pove, koliko časa je potrebno, da bananin olupka ali pa jabolčni ogrizek popolnoma zgine? - Koliko časa je potrebno, da se razgradijo jogurtovi lončki in ovitki embalaže? <p>Ob tem se spomnimo na alternative embalaži, ki so bile omenjene v dejavnosti 1.</p> <p><u>Neobvezno</u>: učenci lahko izvedejo raziskavo. V en lonček z zemljo zakopljejo ogrizek jabolka, v drug lonček pa plastično embalažo. Čez 10 dni pogledamo, kaj se je zgodilo.</p>	<p>Lahko izberete tudi kakšno drugo zgodbo ali pa priredite to, ki je predlagana.</p>
	5 min	<p>Učitelj pokaže učencem kratek film »Carbon Footprint«, s katerim še enkrat poudarimo, kako dolgo je potrebno, da se smeti razgradijo. Ob tem imajo velik vpliv na okolje in ekosisteme – rastline, živali itd.</p>	
	10 min	<p>Predstavitve (PPT) »Litter around the world«.</p> <p>Otroci naj se zavedo, da pri nas komunalna podjetja odvažajo smeti skoraj vsak dan, v nekaterih drugih državah pa ne.</p> <p>Po predstavitvi se z učenci pogovarjamo:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kaj lahko naredimo, da ZMANJŠAMO količino odpadkov? Kaj vse je možno reciklirati? Kaj lahko odložimo v zabojnik za organske odpadke in kaj v kompostnik ali na kompost? Kako lahko recikliramo naše smeti na ustvarjalni način? <p>Predloge učencev lahko zapišemo na tablo in jih upoštevamo za</p>	

		morebitne prihodnje projekte.	
15 min		Učencem pokažemo kratek film »Landfill harmonic orchestra« in z njim prikažemo ustvarjalen način za recikliranje odpadkov ter kakšno je stanje glede odpadkov na drugem koncu sveta (Paragvaj). Z učenci se pogovorimo o zgodbi v videu.	
15 min		Projektno delo: učitelj z velikimi črkami zapiše slogane iz dejavnosti 1 na kartone/plakate. Učenci delajo v skupinah: na te črke nalepijo zbrane odpadke. Tako bomo dobili barvita sporočila o smetenju. Plakate obesimo v učilnico ali drugje po šoli.	
DN		Doma učenci še enkrat naredijo seznam smeti, ki so v času 3 do 4 dni končale v košu. Tokrat naredijo seznam tistih smeti, za katere mislijo, da bi jih lahko odvrgli v koš za organske odpadke.	

Učni pripomočki:

- (Dejavnost 1, 2) Računalnik, dostop do interneta in projektor.
- (Dejavnost 2) Kartoni (plakati), lepilo, škarje, markerji, čiste smeti (embalaža, ovitki, pokrovčki ipd.).

Učila:

- (Dejavnost 1) Kratek film »Litter Awareness«:
<https://www.youtube.com/watch?v=U672GQI2biE>
- (Dejavnost 2) Zgodbica v angleškem jeziku »King Wastealot's picnic«:
http://www.cprenorthants.org.uk/media/activities/king_wastealots_picnic_booklet.pdf
- (Dejavnost 2) Kratek film »Carbon footprint«:
<https://www.youtube.com/watch?v=D8-eCbDbu-8>
- (Dejavnost 2) Kratek film »The Landfill Harmonic Orchestra«:
<https://www.youtube.com/watch?v=UJrSUHK9Luw>
- (Dejavnost 2) Navodila za odlaganje v zabojnik za organske odpadke in kompostnik:
<http://www.snaga.si/locevanje-odpadkov/organski-biolosko-razgradljivi-bio-odpadki>

Vprašanja za diskusijo:

- (Dejavnost 1) Kaj so smeti?
- (Dejavnost 1) Kakšne težave lahko smeti povzročijo?
- (Dejavnost 1) Kaj lahko storimo, da zmanjšamo količino odvrženih smeti?
- (Dejavnost 2) Kako dolgo se smeti razgrajujejo?
- (Dejavnost 2) Kako lahko sami zmanjšamo količino ustvarjenih odpadkov?
- (Dejavnost 2) Katere odpadke lahko kompostiramo?
- (Dejavnost 2) Povejte, kako lahko recikliramo na ustvarjalen način?

Priloge:

- (Dejavnost 1) Priloga 14a. Slike smeti in možnih alternativ.
- (Dejavnost 2) Priloga 14b. »Litter around the world (ppt.)«.
- (Dejavnost 2) Priloga 14c. Prevod zgodbice »King Wastealot's picnic«.

Evalvacija:

Domača naloga.